

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 86 0 P 047479 20 Rev
Banjaluka, 14.04.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Tanje Bundalo kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca NLB B. a.d. B.L., zastupanog po punomoćniku A.D., zaposleniku tužioca, protiv tužene B.rođ. N.(B.) J. iz M., zastupane po punomoćnicima M.N. i Đ. M., advokatima Zajedničke advokatske kancelarije iz G., radi pobijanja dužnikovih pravnih radnji, odlučujući o reviziji tužene, izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 86 0 P 047479 20 Gž od 25.02.2020. godine, na sjednici održanoj dana 14.04.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Modriči broj 86 0 P 047479 18 P od 27.10.2019. godine, utvrđeno je da je bez pravnog dejstva prema tužiocu Ugovor o poklonu nekretnina broj ... od 15.02.2018. godine sačinjen od strane notara J.Đ. sa službenim sjedištem u D., zaključen između N.B. kao poklonodavca, N.V. kao bračnog supružnika poklonodavca i tužene B.J. kao poklonoprimca, a koji je za predmet poklona imao nekretnine označene kao k.č. broj 1112/2 Babešnica voćnjak površine 1755 m², k.č. broj 1113/2 B. oranica površine 1390 m², k.č. br. 1113/3 B. oranica površine 2315 m², k.č. br. 1113/4 B. oranica površine 476 m² upisane u ZK uložak broj 491 k.o. SP T., te k.č. br. 344/6 I oranica dobor II stambena zgrada na k.č. broj 344/6 stambena zgrada površine 571 m², k.č. broj 353/2 dobor oranica površine 563 m², upisane u ZK uložak broj 550 k.o. SP T. (stari premjer), kojim nekretninama po novom premjeru odgovaraju nekretnine označene kao k.č. br. 2102 B.voćnjak 3. klase površine 1755 m², k.č. br. 2101/2 B. njiva 5. klase površine 1390 m², k.č. br. 2101/3 B. njiva 6. klase površine 2315 m², k.č. br. 2101/5 B.njiva 6. klase površine 476 m², k.č. br. 18/74 Kutovi stambena zgrada površine 80 m² dvorište površine 491 m², k.č. br. 18/87 Kutovi gradilište površine 563 m², upisane u Pl broj 2311 k.o. M.

Obavezana je tužena B.J. da trpi izvršenje zabilježbom izvršenja, procjenom i prodajom nekretnina označenih kao k.č. broj 1112/2 B.voćnjak površine 1755 m², k.č. broj 1113/2 B.oranica površine 1390 m², k.č. br. 1113/3 B. oranica površine 2315 m², k.č. br. 1113/4 B. oranica površine 476 m² upisane u ZK uložak broj 491 k.o. SP T., te k.č. br. 344/6 I oranica dobor II stambena zgrada na k.č. broj 344/6 stambena zgrada površine 571 m², k.č. broj 353/2 dobor oranica površine

563 m², upisane u ZK uložak broj 550 k.o. SP T. (stari premjer), kojim nekretninama po novom premjeru odgovaraju nekretnine označene kao k.č. br. 2102 B. voćnjak 3. klase površine 1755 m², k.č. br. 201/2 B. njiva 5. klase površine 1390 m², k.č. br. 2101/3 B. njiva 6. klase površine 2315 m², k.č. br. 2101/5 B. njiva 6. klase površine 476 m², k.č. br. 18/74 Kutovi stambena zgrada površine 80 m² dvorište površine 491 m², k.č. br. 18/87 Kutovi gradilište površine 563 m², upisane u Pl broj 2311 k.o. M., do ispunjenja potraživanja tužioca u iznosu od 50.239,58 KM, po osnovu Ugovora o okvirnom kreditu broj ... od 08.06.2017. godine i Ugovora o solidarnom jemstvu od 08.06.2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom od 21.03.2018. godine, kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate.

Obavezana je tužena da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 1.821,00 KM, u roku od 30 dana po pravosnažnosti presude.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 86 0 P 047479 20 Gž od 25.02.2020. godine, žalba tužene je odbijena i presuda Osnovnog suda u Modriči broj 86 0 P 047479 18 P od 27.10.2019. godine, potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužena, iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda ukine i predmet vrati na ponovni postupak.

U odgovoru na reviziju tužilac predlaže da se revizija tužene odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je tužbeni zahtjev tužioca da se utvrdi da je bez pravnog dejstva prema tužiocu Ugovor o poklonu nekretnina broj ... od 15.02.2018. godine, sačinjen od strane notara J.Đ., zaključen između N.B. kao poklonodavca, N.V. kao bračnog supružnika poklonodavca i tužene B.J. kao poklonoprimca, kao i da tužena trpi izvršenje zabilježbom izvršenja, procjenom i prodajom nekretnina koje su predmet ugovora o poklonu, do ispunjenja potraživanja tužioca u iznosu od 50.239,58 KM, po osnovu Ugovora o okvirnom kreditu od 08.06.2017. godine i Ugovora o solidarnom jemstvu od 08.06.2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom od 21.03.2018. godine, kao dana podnošenja tužbe pa do konačne isplate, te da tužena naknadi tužiocu parnične troškove.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je tužilac sa privrednim društvom G. d.o.o. M. zastupanom po direktoru V.N. dana 08.06.2017. godine zaključio Ugovor o okvirnom kreditu broj ... kojim je privrednom društvu odobren kredit u iznosu od 50.000,00 KM sa rokom otplate od 12 mjeseci, periodom korištenja do 04.06.2018. godine, na način da korisnik kredita vrši povrat kredita iz priliva sredstava na transakcioni račun korisnika kredita, uz krajnji rok dospijeca kredita na naplatu 05.06.2018. godine; da je dana 08.06.2017. godine tužilac sa N.V. i N.B. kao solidarnim jemcima - platcima u smislu člana 997, 998, 1004. stav 3. i 4. i 1005. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93 do 74/04) zaključio Ugovor o solidarnom jemstvu kojim jemci odgovaraju za obaveze korisnika kredita cjelokupnom svojom imovinom i obavezuju se ispuniti sve obaveze korisnika kredita koje je on preuzeo po ugovoru; da korisnik kredita kao glavni dužnik nije ispunjavao svoje obaveze po predmetnom ugovoru, te je

tužilac dana 15.03.2018. godine otkazao Ugovor o kreditu i proglasio kredit dospjelim u cijelosti; da je solidarni jemac N.B. Ugovorom o poklonu broj ... sačinjenim dana 15.02.2018. godine poklonio svojoj kćerki - tuženoj B.J. nekretnine upisane u Posjedovni list broj 2311/5 k.o. T. označene kao k.č broj 18/74, 18/74, 18/87, 2101/2, 2101/3, 2101/5, 2102, 2103 i 2104, nekretnine upisane u z.k. uložak broj 550 k.o. SP T. i to k.č. broj 344/6 i 353/2 i nekretnine upisane u z.k. uložak broj 491 k.o. SP T. i to parcele k.č. broj 1112/2, 1113/2, 1113/3 i 1113/4, te da su se stranke saglasile da vrijednost poklonjenih nekretnina iznosi 40.000,00 KM; da je nad d.o.o. G. M. otvoren likvidacioni postupak i da iz Izjave zakonskog zastupnika d.o.o. G.M. V. N. od 16.05.2018. godine, date u vezi otvorenog likvidacionog postupka proizlazi da se stanje blagajne društva na dan otvaranja likvidacionog postupka 05.04.2018. godine knjigovodstveno vodi 221.935,28 KM, a da je stvarno stanje blagajne je 0,00 KM, te da nije bilo blagajničkih isplata od dana otvaranja likvidacionog postupka 05.04.2018. godine pa nadalje; da se tužilac nije naplatio u izvršnom postupku pokrenutom 27.03.2018. godine kod Osnovnog suda u Modriči br. 86 0 Ip 047518 16 Ip u kome je podnio prijedlog za izvršenje protiv izvršenika N.V. i N. B., na osnovu vjerodostojnih isprava - mjenica izdatih od strane doo G.M. i N.V. i N.B., kao solidarnih jemaca, te da je izvršenje predloženo na nekretninama označenim kao k.č.br. 2/99 dvorište, dvorište površine 1401 m2 i k.č.br. 2/100 č. u naravi poslovna zgrada i dvorište površine 596 m2, upisane u zk.ul.br. 469 k.o. SP M., vlasništvo i posjed izvršenika N.B.; da iz izvršnog spisa br. 86 0 I 048714 18 I koji se vodi po prijedlogu P.B. kao založnog povjerioca na nekretninama upisanim u zk.ul.br. 469 k.o. SP M. i pl.br. 4527 k.o. M., proizlazi da je dana 23.08.2018. godine pokrenut izvršni postupak tražioca izvršenja P.I.b.a.d. S.B. protiv izvršenika N.B. iz M., radi naplate glavnog duga tražioca izvršenja u iznosu od 665.807,18 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 06.07.2018. godine pa do konačne isplate (što na dan 19.09.2019.godine iznosi 817.669,26 KM), da je Zaključkom od 20.09.2019. godine utvrđeno da je nepokretnost izvršenika N.B.označena kao parcela broj 2/99 dvorište, dvorište površine 1401 m2 i parcela br. 2/100 č. površine 596 m2, poslovna zgrada površine 181 m2 i dvorište površine 41 m2, upisane u zk.ul.br. 469 k.o. M. vlasništvo izvršenika sa dijelom 1/1 upisane u pl.br. 4527 k.o. M. sa dijelom posjeda izvršenika 1/1, prodana kupcu tražiocu izvršenja P.I.B. ad S.B. za iznos od 480.000,00 KM, kao najboljem ponudjaču, a Rješenjem od 26.09.2019. godine naloženo izvršeniku N.B. da kupcu preda ove nekretnine, a Upravi PJ M. da izvrši upis promjene prava svojine/posjeda na navedenim nekretninama, te da brišu prava trećih ukoliko postoje na istim.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da je u konkretnom slučaju tužiočevo potraživanje nastalo dana 08.06.2017. godine, danom zaključenja Ugovora o okvirnom kreditu broj ..., te zaključivanjem Ugovora o solidarnom jemstvu kojim su se N.B.i N.V. - direktor korisnika kredita i bračni supružnik N.B., obavezali da će kao jemci platci Banci odgovarati cjelokupnom svojom imovinom kao solidarni dužnici zajedno sa glavnim dužnikom, te da je predmetno potraživanje dospjelo dana 15.03.2018. godine otkazom Ugovora o kreditu i proglašenjem kredita dospjelim u cijelosti u skladu sa članom 10. Ugovora o okvirnom kreditu, da je tužilac dokazao da je njegov dužnik N.B., kao solidarni jemac preduzeo pravnu radnju na štetu povjerioca, kada je poklonio tuženoj nekretnine koje su bile u njegovom posjedu i vlasništvu, da se radi o besteretnom raspolaganju, te da tužilac nije bio u obavezi dokazivati da je trećem licu kao poklonoprincipu bilo poznato da N.B. poklonom predmetnih nekretnina nanosi štetu tužiocu kao povjeriocu, s obzirom da je poklonoprincip kći N.B. (tužena u ovom sporu), pa se može pretpostaviti da joj je i bilo poznato da dužnik preduzetim raspolaganjem nanosi štetu povjeriocu. Cijeneći da je tužilac u toku postupka dokazao postojanje svog potraživanja prema dužniku N.B., kao i njegovu visinu provedenim vještačenjem po vještaku ekonomske struke V.S., koji se u svom

nalazu i mišljenju iz aprila mjeseca 2019. godine naveo da stanje duga po Ugovoru o okvirnom kreditu i Ugovoru o solidarnom jemstvu od 08.06.2017. godine iznosi 60.104,68 KM, prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev, pozivom na odredbe člana 280. stav 1. i 2, 281. stav 1, 2. i 3, člana 284. i 285. ZOO.

Drugostepeni sud je temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) žalbu tužene odbio i prvostepenu presudu potvrdio.

Revizijom tužene se ne dovodi u pitanje pravilnost odluka nižestepениh sudova.

Pobijanje dužnikovih pravnih radnji je ustanova obligacionog prava putem koje povjerioci u cilju namirenja svojih potraživanja otklanjaju posljedice izvjesnih, punovažnih, imovinsko pravnih raspolaganja svog insolventnog dužnika, naplaćujući ih iz nekih vrijednosti koje više ne pripadaju dužnikovoj imovini, nego imovini trećih lica, dužnikovih pravnih sljednika na tim vrijednostima. Pravo pobijanja ovlašćuje povjerioca koji ima izvršnu tražbinu čije izvršenje na dužnikovoj imovini nije dovelo do njihovog potpunog namirenja, ili je vjerovatno da do toga neće dovesti, da može pobijati preduzetu pravnu radnju (član 280. ZOO) i pod određenim uslovima tražiti da se proglasi da su bez dejstva pravne radnje koje je preduzeo dužnik, a koje se tiču dužnikove imovine. Bitno je da je zbog radnje koja se pobija objektivno došlo do negativne promjene u dužnikovoj imovini tj. da je ona smanjena odnosno da je uslijed pobijane radnje namirenje povjerioca otežano ili osujećeno.

Neophodne pretpostavke pobijanja su: dospelost i izvršnost potraživanja povjerioca, insolventnost dužnika, svijest o oštećenju povjerioca, te pravna radnja dužnika kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Teret dokazivanja navedenih elemenata pobijanja pada na povjerioca koji podiže paulijansku tužbu. Uslov dospelosti za isplatu ispunjen je ako povjerilac na bilo koji način dokaže stvarnu ili i samo vjerovatnu nenaplativost tražbine, odnosno insolventnost dužnika u odnosu na tu tražbinu, koja mora postojati u vrijeme isticanja zahtjeva za pobijanjem. U tom pravcu najjači dokaz je neuspjeh potpunog namirenja utužene izvršne tražbine na dužnikovoj imovini, ali i druge okolnosti iz kojih se izvodi vjerovatna nemogućnost namirenja.

Protivnik pobijanja može da ospori ne samo potraživanje, već i izvršnu ispravu povjerioca kao takvu i da stavlja povjeriocu dužnika prigovore koji su i samom dužniku stajali na raspolaganju - da potraživanje nije dospjelo, da je djelimično ili potpuno isplaćeno, kao i prigovore po svom sopstvenom pravu - da je dužnik solventan, da ima još imovine iz koje se povjerilac može namiriti.

Pravilan je zaključak nižestepениh sudova da je potraživanje tužioca prema njegovim dužnicima - doo G.M., N.B. i N.V.nastalo dana 08.06.2017. godine, kada su zaključeni Ugovor o okvirnom kreditu i Ugovor o solidarnom jemstvu.

Otkazom Ugovora o kreditu i proglašenjem kredita dospjelim u cijelosti, predmetno potraživanje je dospjelo dana 15.03.2018. godine, tako da je Ugovorom o poklonu zaključenim 15.02.2018. godine, kojim je predmetne nekretnine poklonio tuženoj, solidarni dužnik N.B. preduzeo raspolaganje kako bi oštetiо povjerioca - tužioca, jer je predmetne nekretnine poklonio svojoj kćerki, a istovremeno za sebe na nekretninama zadržao pravo doživotnog korištenja bez naknade, ugovorivši i klauzulu da poklonoprимac ne može otuđiti nekretnine bez saglasnosti

poklonodavca i njegove supruge, što sve ukazuje da je poklon učinjen isključivo u namjeri da se osujeti naplata dospjelog potraživanja tužioca.

Tužilac je dokazao da ima potraživanje koje je dospjelo, a da se ne može namiriti prodajom druge imovine dužnika, jer se nije mogao namiriti ni u izvršnom postupku koji je pokrenuo 27.03.2018. godine kod Osnovnog suda u Modriči broj 86 0 Ip 047518 16 Ip, budući da su nekretnine (parcela br. 2/99 dvorište, dvorište površine 1401 m² i parcela br. 2/100 Č. površine 596 m²; poslovna zgrada površine 181 m² i dvorište površine 415 m², upisanih u ZK uložak broj 469 k.o. M. vlasništvo N.B. sa dijelom 1/1) na kojima je predložio izvršenje na osnovu vjerodostojne isprave – mjenice, u izvršnom predmetu broj 86 0 I 048714 18 I, koji se vodi po prijedlogu P.B. kao založnog povjerioca za potraživanje u iznosu od 817.669,26 KM, u toku tog izvršnog postupka prodate tražiocu izvršenja kao najpovoljnijem kupcu za iznos od 480.000,00 KM.

Tužilac se nije mogao naplatiti ni na ostaloj imovini N.B., jer su na nekretninama upisanim u Pl broj 187 k.o. G.B. opština M., na kojima je N.B. upisan kao posjednik, u gruntovnici sa pravom vlasništva upisana treća lica, slijedom čega navedene nekretnine ne mogu biti predmet izvršenja, shodno odredbi člana 70. Zakona o izvršnom postupku („Sl. glasnik RS“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 i 66/18).

N.B. je upisan sa suvlasničkim dijelom 1/40 na parceli broj 450 Šuma zv. D.njiva 4. klase površine 2833 m², koja po starom premjeru odgovara parceli broj 189 Oranica površine 10640 m², upisana u ZK.ul.br. 95 KO SP B., čija vrijednost prema nalazu vještaka šumarske struke iznosi 638,25 KM. Takođe, prema nalazu vještaka geodetske struke N.B. upisan je kao suvlasnik u ZK.ul.br. 95 KO SP B.G. sa dijelom 1/40 na kč.br. 192 KO B.G. kojoj odgovara k.č.br. 447 KO G.B., čija vrijednost prema nalazu vještaka poljoprivredne struke iznosi 3.003,00 KM, zatim na kč.br. 448 i 449 koje odgovaraju po starom premjeru parcelama broj 147/4 i 188, čija ukupna vrijednost iznosi 8.769,60 KM.

Kako ukupna vrijednost nekretnina na kojima N.B. ima pravo suvlasništva iznosi 12.410,85 KM, a potraživanje tužioca prema nalazu vještaka ekonomske struke iznosi 60.104,68 KM, pravilno nalaze nižestepeni sudovi da se tužilac ne može namiriti iz te imovine i da je dokazao insolventnost svog dužnika, a takođe i insolventnost glavnog dužnika privrednog društva G. d.o.o M. i zakonskog zastupnika V.N. jer isti prema podacima Uprave PJ M., nisu upisani kao vlasnici i posjednici nekretnina.

Iz naprijed navedenog proizilazi da je tužilac dokazao da dužnik usljed zaključenja predmetnog ugovora o poklonu nema dovoljno sredstava za ispunjenje njegovog potraživanja, te da je preduzetim raspolaganjem znao da nanosi štetu povjeriocima, pri čemu se ne zahtijeva se da je trećem licu, ovdje tuženoj koja je kćerka dužnika, to bilo poznato ili je moglo biti poznato (član 281. stav 3. ZOO).

Tužba za pobijanje sadrži dva posebna zahtjeva: prvi, da se određena pravna radnja oglasi bez dejstva i drugi, na koji način i u kom obimu tuženi ima nešto da učini ili trpi radi namirenja povjeriočevog potraživanja. Ako se utvrdi da je osnovan zahtjev po odredbi člana 280. ZOO, pravna radnja gubi dejstvo prema tražiocu u granicama potrebnim za namirenje njegovog

potraživanja (član 284. ZOO), čime on stiče obligaciono pravo na osnovu koga može zahtjevati ispunjenje određene činidbe, te da odredi na koji način će se namiriti njegovo potraživanje.

Suprotno prigovorima revidenta, tužilac je u tački 2. dispozitiva tužbenog zahtjeva naveo na koji način u kojem obimu pobija dužnikovu pravnu radnju, preciziravši to na način da tužena trpi izvršenje zabilježbom izvršenja, procjenom i prodajom nekretnina koje su predmet ugovora o poklonu, do ispunjenja potraživanja tužioca u iznosu od 50.239,58 KM, po osnovu Ugovora o okvirnom kreditu broj ... od 08.06.2017. godine i Ugovora o solidarnom jemstvu od 08.06.2017. godine, sa zakonskom zateznom kamatom od 21.03.2018. godine, kao dana podnošenja tužbe do konačne isplate, pa je takav zahtjev postavljen prema odredbi člana 283. i 284. ZOO, pri čemu nije od značaja što su u ugovoru o poklonu ugovarači saglasno izjavili da je vrijednosti nekretnina koje se poklanjaju 40.000,00 KM.

Slijedom navedenog, o reviziji je odlučeno temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić